

Ágazatunkban az elmúlt tíz év során végrehajtott fűrészipari rekonstrukció ebben a vonatkozásban is tanúságos volt. A fűrészüzemi anyagmozgató gépsorok vezérlését azonos technológiai gépelrendezés esetén is többször módosítani kellett a feldolgozandó választék különbözősége miatt. A feldolgozandó rönkök hossza, átmérője, kérge, görbesége meghatározó tényezőnek bizonyultak a vezérlési módok, de főleg azon belül az anyagérzékelő elemek megválasztásában. A tapasztalat azt mutatta, hogy egy vezérlési mód, amely valamely üzemben adott választék mellett megbízhatónak, jónak bizonyult, az más üzemben, más választék esetén megbízhatatlanul működött.

Végeredményben azt a tanulságot lehetett levonni, hogy a technológiai ismeretek és tapasztalatok kiemelt jelentőséggel bírnak a villamos tervek készítésénél, ezért egy technológiát kiszolgáló villamos berendezés tervezőjének megválasztásában döntő tényező az adott technológiában való jártasság.

Közismert, hogy ágazatunkban a közelmúltban importált rönkosztályozó berendezések túlnyomó részét az *Esterer*-cég szállította a *Krippner-Kletzmaier*-cég által tervezett és gyártott elektronikával.

Eleve elgondolkodtató, hogy egy ilyen világszerte ismert nyugatnémet faipari gépgyártó cég miért nem a *Siemens* vagy más neves villamos vállalattal kooperált, miért választotta ezt a kis, osztrák céget? A választás helyességéről meggyőződhattünk akkor is, amikor a hazai gyártású rönkosztályozó berendezés fejlesztési munkái során irodánk is tárgyalt a *Krippner-Kletzmaier*-céggel kooperáció létrehozása céljából. Az ágazati vezetés által jóváhagyott elképzelés szerint a hazai tervezésű és gyártású gépsorhoz tőkés importból beszerzendő rönkkiértékelő és programozó elektronikus vezérlőberendezés lett volna felhasználva. A tárgyalások során tapasztaltuk, hogy a cégvezető villamos mérnök a faipari technológiákban és azok optimalizálásban olyan jártasságot tanúsított, ami egy gyakorlott faipari mérnöknek is becsületére vált volna. Ennek tulajdonítható, hogy legtöbb, világszerte ismert faipari gépgyártó cégnek szállítanak elektronikát. Sikerük titka nem abban van, hogy elektronikában jobbak, mint mások, hanem abban, hogy technológiai ismereteik speciálisan a faiparban alaposabbak másokénál.

Sajnálatos, hogy megrendelés, illetve pénzügyi fedezet hiányában a kooperáció eddig nem jött létre, illetve egyes beruházók más megoldást kerestek. A megbízható elektronikán túl elestünk, olyan technológiai tapasztalatok átvételétől is, amelyet a neves faipari cégek szervezeten folytatott fejlesztési munkáik során szereztek.

Az említett példák azt bizonyítják, hogy korunkban az eredményes, versenyképes műszaki-fejlesztési munka nem a szakági specializálódás, hanem a szakágak technológiára orientált specializálódása útján végezhető.

AZ ERFATERV NEMZETKÖZI KAPCSOLATAI

KISS IPOLY

Az iroda mintegy 20 éve nagyon intenzív nemzetközi kapcsolatokkal rendelkezik. E kapcsolatok két területre terjednek ki: műszaki-tudományos együttműködésre, valamint export tervezésekre.

Műszaki-tudományos együttműködési kapcsolatunk szovjet, NDK, csehszlovák, bolgár, lengyel, román, finn és francia erdészeti és faipari szaktervező irodákkal, intézményekkel és vállalatokkal való dokumentációcserékre és szakemberek kölcsönös tanulmányútjaira terjed ki.

Az export tervezések jelentősebb mértékben 1969. évben kezdődtek el, amikor Görögországban létesített forgácslap-üzemet terveztünk. Majd Algériában prestation jelleggel terveztünk, továbbá Mongólia részére vadászati trófeafeldolgozó üzem terveit készítettük el. Több éven keresztül folyamatosan veszünk részt az NDK papíripari rekonstrukciójának tervezési munkáiban. Az NDK-ba szállítottuk egy kőolajterméket feldolgozó üzem csővezetékének kiviteli terveit, valamint házigyári zsaluzat és betétkeretek tervdokumentációit.

Jelenleg folyamatban van NDK partnereink felé mintegy 7 MFt értékű tervezési munka, továbbá a Micsurin Mgtsz-szel és a TESCO-val közös vállalkozásban sivatag-fásítási munkákat végzünk az Egyesült Arab Emírátságok területén.

Az exporttervezések volumenének növelése az irodánál a termékszekezet korszerűsítését jelenti.

Szándékunk külkapcsolatainkat, exporttervezéseinket és ezzel összefüggő vállalkozásainkat tovább bővíteni. Az eddigi külföldi munkáinkkal és a műszaki-tudományos együttműködéssel kapcsolatban az a meggyőződésünk, hogy szakembereink a hazai tervezéseknél a külföldi tapasztalatokat hatékonyan hasznosítani tudják.

MŰEMLÉKI FASZERKEZETEK KORSZERŰ VÉDELME

DR. POMOZI ISTVÁN

Az Erdészeti és Faipari Tervező és Szervező Iroda 1979. óta foglalkozik műemléki faépületek, faszerkezetek, fából készült berendezések, műtárgyak diagnosztikai vizsgálatával, helyreállítási, konzerválási, restaurálási terveik készítésével.

Faépítészetünk nagy múltra tekint vissza. A középkorban a faépítész az ország nagy részén általános volt. Erdősültségünk ez időben 50% körüli lehetett. Az erdős vidékek lakóinak a táj kínálta a fát építőanyagul. Az egykori hatalmas erdőségek kiváló faanyaga lehetővé tette, hogy a lakosság magas fokra fejlessze a faépítészeti.

A faépítészeti szerkezeti megoldásai természetesen az idők folyamán lényegesen fejlődtek. A kezdeti korban nálunk kialakult szerkezeti megoldásokra erősen hatott a középkori Európában már általánosnak mondható faépítészeti technika. A ma még meglévő XVI., XVII. és XVIII. században épült faszerkezetek alapjukban és részleteiben is sok esetben középkori megoldásokat őriznek. A mesteremberek igen jól ismerték a fa tulajdonságait, ezért már a megmunkáláskor is úgy jártak el, hogy hátrányait — a vetemedést és a száradásból adódó zsugorodást — ellensúlyozzák. Mindig arra törekedtek, hogy a faszerkezetek összhatás tekintetében megfeleljenek a fa természetes tulajdonságainak.

A XIX. században megkezdődött az új építőanyagok térhódítása, de egyes szerkezeteket továbbra is csak fából tudtak készíteni. A faépületeket, faszerkezeteket, berendezési tárgyakat kisebb részben a természeti körülmények (gomba, rovar) nagyobb részben az emberek „korszerűsítési” vágya, s műemléki értékük fel nem ismerése pusztította. Az idő sürgeti a még megmaradt, fából készült műemlékeink — épületek, szerkezetek, berendezési műtárgyak — pusztulási folyamatának megállítását, megmentését és restaurálását.

A helyreállítási, konzerválási, restaurálási munka rendkívül összetett feladat, a felméréstől a diagnosztikai vizsgálatoktól a műszaki megoldásig szám-